

Palencsárné Kasza Mariann

Hazai Leonardo mobilitási projektek ECVET elemeinek vizsgálata és jó példák gyűjtése

A tanulmány a Nemzeti ECVET szakértői hálózat projekt keretében, az Európai Unió támogatásával készült.
2013. november 6.

Tartalom

1.	A tanulmány előzményei	2
2.	Az ECVET felhasználási módjai	3
2.1.	Az egészen át tartó tanulás lehetővé tétele	4
2.2.	Az európai polgárok mobilitásának támogatása	6
2.2.1.	A mobilitás szintjei	7
2.2.1.1.	Az előkészítő látogatás szintje	8
2.2.1.2.	Az általános, rendszeres mobilitás szintje	8
2.2.1.3.	A strukturált mobilitási szintje	8
2.2.1.4.	Az elismert, ECVET mobilitás szintje	9
2.3.	Mobilitás jelentősége, szerepe napjainkban	9
3.	ECVET eszközök	11
3.1.	Memorandum of Understanding – Együttműködési Megállapodás	11
3.1.1.	Jó példák az Együttműködési Megállapodásra	12
3.2.	Learning Agreement – Tanulási Megállapodás	14
3.2.1.	Jó példák a Tanulási Megállapodásra	15
3.3.	Tanulási Eredmények és Tanulási Egységek (Unitok)	16
3.3.1.	Jó példák Tanulási Eredményekre, Tanulási Egységekre (Unitokra)	18
3.4.	Értékelés	21
3.4.1.	Jó példák az értékelésekre	22
3.5.	Mobilitások beszámításának lehetőségei	24
4.	Összegzés	27

Hazai Leonardo mobilitási projektek ECVET elemeinek vizsgálata és jó példák gyűjtése

---

1. A tanulmány előzményei

A Tempus Közalapítványnál 2012. január 1-től működik a nemzeti ECVET (Európai Szakképzési és Szakoktatási Kreditrendszer) szakértői hálózat. Tagjainak feladata, az ECVET magyarországi megismertetése, bevezetése. A szakértők vizsgálják az ECVET szerepét, jelenlétét, az uniós ajánlás bevezetésének lehetőségeit, problémáit és fáradoznak az ECVET kommunikációján. Először a szakértők maguk is a kölcsönös tanulás útján, műhelymunkák során ismerkedtek meg az ECVET-hez szükséges információkkal. Az egyik legfontosabb feladat az érintett csoportok (döntéshozók, szakképzési szakemberek, illetve tanárok, iskolák, munkáltatók és a későbbiekben a diákok, szülők) számára bemutatni az ECVET-ben rejlő pozitív lehetőségeket és azokat az eszközöket, melyek segíti a hazai megvalósulását.

2012. október 30-án jelent meg Tót Éva: Az Európai Szakképzési és Szakoktatási Kreditrendszer (ECVET) Magyarországon, a hazai és külföldi projektek fényében című tanulmánya.¹ A megjelent tanulmány fő célja az ECVET bemutatása, hazai történetének, szerepének a megismertetése, a korábbi, az Unió által finanszírozott projektek bemutatása. A tanulmányban olvashatunk olyan hazai projektekről is, melyek valamilyen szempontból már tartalmaztak ECVET elemeket. Ezek a projektek még a szakértői hálózat megalakulása előtt valósultak meg.

A Tempus Közalapítvány már 2012-ben és 2013-ban is szervezett szemináriumokat az ECVET elemek mobilitásban történő alkalmazása témában. A szemináriumok résztvevői főleg olyan Leonardo mobilitási projektek koordinátorai voltak, akiknek már több éves tapasztalatuk van a projektek szervezésében, lebonyolításában, értékelésében, jól látják a projektek előnyeit és a felmerülő problémákat is. A rendezvények célja, hogy a tapasztalt szakemberek számára bemutatásra kerüljön az ECVET, illetve az ebből adódó új lehetőségek is.

A szemináriumok témái voltak mobilitási fókusszal:

---

¹ Tót Éva: Az Európai Szakképzési és Szakoktatási Kreditrendszer (ECVET) Magyarországon, a hazai és külföldi projektek fényében című tanulmánya, Tempus Közalapítvány, 2012. http://www.tpf.hu/document.php?doc_name=LLP/Leonardo/ecvet/ecvet_anyag_vegleges.pdf

- az ECVET ajánlás fogalmi körének megismertetése
- gyakorlati példák az ECVET alkalmazására
- a mobilitás szintjeinek bemutatása
- Memorandum of Understanding (Együtműködési Megállapodás) és a Learning Agreement (Tanulási Megállapodás): az Európai Bizottság által készített mintáinak bemutatása
- Tanulási eredmények, tanulási egységek (Unitok) ismertetése, példákkal

A Leonardo mobilitási projektek kiírásakor már 2011-től nemzeti prioritásként szerepelt az ECVET mint tesztelésre, gyakorlati kialakításra felhasználható eszköz. Az eszköz megismerésében nyújtott nagy segítséget a szeminárium, a 2013-ban pályázók számára.²

Jelen tanulmány fő célkitűzése, hogy olyan jó példákat, gyakorlatokat mutasson be, ahol az ECVET eszközök felhasználásra, kialakításra kerültek vagy éppen most vannak folyamatban. Az elkészült eszközök bemutatása jó példával szolgálhat a későbbiekben szervezett mobilitási projektekhez. A bemutatott példák alapján az eddig ECVET eszközöket nem használó pályázók is motivációt kaphatnak ezek felhasználásához. A szemináriumon részt nem vettek köre pedig kaphat egy átfogó tájékoztatást, mit is jelent ez a gyakorlatban.

2. Az ECVET felhasználási módjai

Az Európai Parlament és a Tanács ajánlásában a következő szerepel:

„Ezen ajánlás célja, hogy létrehozza az Európai szakoktatási és szakképzési kreditrendszer (a továbbiakban: az ECVET), amely a képesítést szerezni kívánó személyek felmért tanulási³ eredményei átvitelének, elismerésének és összegyűjtésének megkönnyítését szolgálja. Ez javítja a polgárok tanulási eredményeinek általános érthetőségét és átláthatóságát, tagállamok közötti – és adott esetben tagállamokon belüli – transznacionális mobilitását és átvihetőségét az egész életen át tartó tanulás határok nélküli térségében, valamint javítja a nemzeti szintű képesítések mobilitását és átvihetőségét a gazdaság különböző ágazatai között és a

² Kalauz a Pályázati űrlap kitöltéséhez, Egész életen át tartó tanulás program 2007-2013, Leonardo da Vinci Mobilitási projektek, 2013. évi pályázati forduló
http://www.tpf.hu/document.php?doc_name=palyazatok/leonardo/urlopok/2013/palyazati_kalauz_2013_jovahagyott_ecvet.pdf

³ tanulmányi eredmény szerepel a hivatalos fordításban, de a pontos fogalom a tanulási eredmény, ezért ez javításra került a szövegben.

munkaerőpiacon; ezenkívül az oktatás és a szakképzés területén hozzájárul az európai együttműködés kiépítéséhez és fejlődéséhez.”⁴

Tehát az ECVET végrehajtásának két átfogó célkitűzése van:

- az egész életen át tartó tanulás lehetővé tétele
- az európai polgárok mobilitásának támogatása

2.1. Az egészen át tartó tanulás lehetővé tétele

A jelenlegi munkaerő-piaci körülmények között a munkavállalók rákényszerülnek arra, hogy folyamatosan képezzék magukat, újabb továbbképzéseken vegyenek részt, illetve újabb szakmákat tanuljanak meg. Előfordul, hogy egy-egy már korábban megszerzett ismeretből, kompetenciából többször is vizsgázniuk kell vagy a tanulási folyamatokban többször számot kell adni azonos tudásanyagról.

A korábban megszerzett kompetenciák többszöri megtanítására és számonkérésére jó példa az „1/2010. (II. 5.) SZMM rendeletben kiadott szakmai és vizsgakövetelmény Pincéreknek és Szakácsoknak. A Pincérek számára előírt „1474-06 Adminisztráció és speciális feladatok” modulban és a Cukrászok számára előírt „1427-06 Cukrászati adminisztrálás” modulban is szerepelnek ugyanazok a szakmai ismeretek, melyek a következők:

- A hazai fogyasztóvédelmi politikai célkitűzések
- A hazai és az EU-s fogyasztóvédelmi szabályok
- A fogyasztói jogorvoslati lehetőségek
- A fogyasztóvédelmi intézményrendszer
- A Vásárlók Könyve használatának és az abba történt bejegyzések elintézésének szabályai
- A szavatosság és a jótállás, a fogyasztói reklamációk intézésének módja

Amennyiben a tanuló előképzettsége pincér és cukrász szakmát szeretne tanulni, a fenti tananyagot – mivel azok különböző modulokban szerepelnek – nem számíthatja be a cukrász tanulmányaiba. Tehát ismét megtanulja és vizsgázik belőle – természetesen ez fordított esetben is igaz. Amennyiben itt az ECVET szerinti Tanulási Egységek már kialakíthatóak

---

⁴ AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS AJÁNLÁSA (2009. június 18.) az Európai szakoktatási és szakképzési kreditrendszer (ECVET) létrehozásáról 2009.06.08. 2009/C 155/02.
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2009:155:0011:0018:HU:PDF>

lettek volna, akkor ez a probléma nem áll fenn, a korábban megszerzett tudás, kompetencia beszámíthatóvá válik.

A tanulási folyamatokban többször számot kell adni azonos tudásanyagról: erre az esetre jó példa a 15/2008. (VIII. 13.) SZMM rendeletben kiadott szakmai és vizsgakövetelmény a Vendéglős szakképesítés esetében. A 1495-06 Marketing és PR ismeret modulban megtalálható szakmai ismeretek (A Marketing fogalma és eszközei; Piackutatás, konkurencia vizsgálat; PR alapfogalmai, eszközei). Ezek a szakmai ismeretek más modulban is visszaköszönnek: a 1499-06 Vendéglátás gazdálkodása, tervezése és szervezése (Marketing- és PR) és a 1500-06 Vendéglátás marketing menedzsment modulokban is (Piackutatás, elemzés, ösztönzés; PR alapfogalmai, eszközei). Ebből az ismeretanyagból így a tanulók 3 alkalommal is számonkérésre kerülnek. Ez sok többletenergiát és főleg időt kíván a tanulóktól, felnőttképzés esetében a munkavállalóktól, akik éppen a munkából esnek ki az újabb megmérettetések miatt, a tanfolyamok alkalmából. Az ECVET elveinek érvényesítésével – mivel ezeket az ismerteket, kompetenciákat, készségeket elsajátították és ezt elismerik a képző intézmények – már csak a többlet tartalomra kell koncentrálnia a dolgozónak/tanulónak. Ebben az esetben lerövidül a képzési idő, nem esik ki a munkavállaló hosszabb ideig a munkából. Mind a munkáltató, mind a munkavállaló jól jár.

A képzési idő rövidítése, az előzetesen megszerzett tudás beszámításával leginkább a felnőttképzésben valósítható meg, melyet a Felnőttképzési Törvény is kötelezően előír.⁵

Az ECVET eszközök lehetőséget teremtenek arra, hogy miután egy Tanulási Eredménynek egy-egy egységét már megszerezte a tanuló és az értékelésre került, akkor ezt az eredményt át lehet vinni egy másik tanulási környezetbe. Jó példa erre egy külföldön teljesített szakmai gyakorlat, melyet a szakmai és vizsgakövetelmények előírnak és beszámításba kerül a diák tanulmányai során. A külföldön értékelésre került gyakorlatot értékeléssel együtt elfogadja a képző intézmény, ezt ismételtelen nem kell teljesítenie.

Az ECVET a gyakorlatban akkor lesz működőképes, ha a tanuló egy-egy szakma követelményét kisebb tanulási egységek teljesítésével is megszerezheti. Tehát az egyén egy általa már korábban megszerzett és értékelt tanulási egységet beszámíthat egy másik szakképesítés megszerzésekor, amennyiben a másik szakképesítésnek ugyanúgy része ez a

---

⁵ 2013. évi LXXVII. törvény a felnőttképzésről (2013.06.13), III. fejezet 10-13 §

Tanulási Egység. Az egyén ilyen módon össze tudja gyűjteni a képesítéséhez szükséges, a nemzeti szabályozásban előírt Tanulási Eredményeket.

Van viszont létező példa is az ECVET elvek használatára: a hazai szakképzés területén a rész-szakképesítéssel rendelkezők tudják ezt kihasználni a tanulmányaik során, amennyiben az alap-szakképesítést szeretnék megszerezni. Jól példázza ezt a 27/2012. (VIII. 27.) NGM rendeletben kiadott szakmai és vizsgakövetelmény Konyhai kisegítő rész-szakképesítést megszerzők már teljesítették a 10044-12 Élelmiszer, fogyasztóvédelem és 10049-12 Konyhai kisegítés modul, és ebből felmentést kaphatnak a Szakmai és Vizsgaszabályzat szerint is, ha szakács alap-szakképesítést szeretnének a későbbiekben szerezni. Számukra ezek a modulok beszámításra kerülnek, így kevesebb modul teljesítése előírt a tanulási folyamat során.

2.2. Az európai polgárok mobilitásának támogatása

A mobilitás előnyeit a „Mobilitás jelentősége, szerepe napjainkban” fejezet tárgyalja, most az ECVET, mint felhasználható eszköz a mobilitások területén témakör kerül bemutatásra.

A külföldi gyakorlatra kiutazó diákok elvárják, hogy a kinti gyakorlatuk legyen hivatalos, kapjanak róla igazolást és lehetőleg a jelenlegi tanulási folyamatba is legyen beszámítható. Nem motiváló a kiutazók számára, ha a külföldi gyakorlati időt itthon még egyszer teljesíteni kell és a külföldön megszerzett ismereteiket itthon nem tudják elfogadtatni.

Az ECVET jellegű mobilitások szervezésének feladatai:

A mobilitás előtti teendők:

- A partnerség létrehozása a többoldalú együttműködés megkötése érdekében. A részletek tisztázása a szerződés megkötése előtt. Magyarországon ez jelenleg a képző intézmények (küldő és fogadó), esetleg közvetítők között létrejövő kapcsolatok kialakítását jelenti.
- Együttműködési Megállapodás aláírása, a megbeszélte feltételek rögzítése írásban, minden résztvevő fél aláírásával. Magyarországon ez jelenleg a képző intézmények, közvetítők által kötött szerződéseket jelentik.
- A mobilitás Tanulási Eredményeinek meghatározása, a Tanulási Egységek (Unitok) beazonosítása a résztvevő országok szakképesítései alapján. A Unitok kialakításának lehetőségei a Tanulási Eredmények és Tanulási Egységek fejezetben található.

- A Tanulási Egységek (Unitok) értékelésének megvitatása, értékelési szempontok kialakítása és azok írásbeli rögzítése.
- A Tanulási Egységek (Unitok) érvényesítésének és elismerésének tisztázása.
- Tanulási Megállapodás megkötése, tanulókra érvényes személyre szabott tanulási útvonalak figyelembevételével.

A mobilitás alatti teendők:

- A Tanulási Megállapodásban rögzített Tanulási Eredményekhez szükséges tevékenységek előkészítése.
- A tanuló által elért Tanulási Eredmény értékelése a fogadó fél által, melyet a küldő fél elfogad.
- Tanúsítvány kiállítása a tanuló értékelésének eredményéről a megszerzett kompetenciákról (például: Europass mobilitási igazolvány).

A mobilitás utáni teendők:

- Az Együttműködési Megállapodás és a Tanulási Megállapodás tartalmával összhangban a tanuló külföldön szerzett Tanulási Eredményének érvényesítése.
- Az Együttműködési Megállapodás és a Tanulási Megállapodás tartalmával összhangban a tanuló külföldön szerzett Tanulási Eredményének elismerése, tehát a megszerzett kompetenciákat elismeri a küldő fél a saját oktatási rendszerében.

2.2.1. A mobilitás szintjei

A nemzetközi kapcsolatok szakmai gyakorlatok kialakítása során a partnerek az együttműködés különböző lépcsőit járják végig. Mindenki a kapcsolatkereséssel indít. Az elkezdődött együttműködés során megpróbálják felmérni a másik fél lehetőségeit. Rövidebb mobilitási projekteknél gondolkodnak, kutatják a szakaterületeket, melyeket lehetne kihasználni. A pozitív tapasztalatok után kezd kialakulni egy bizalmi légkör. Több tényezőben megegyeznek, hosszabbá válnak a mobilitások, nagyobb bizalmat kapnak a partnerek. A mobilitások legfelsőbb szintjén alakulhatnak ki az ECVET elveket érvényesítő, elismert mobilitások. Fontossá válik az oktatási rendszerekhez való igazodás és a tevékenységek kölcsönös elismerése, beszámítása az otthoni tanulmányok területén. A mobilitások szintjei

egymásra épülnek, egymást követő lépcsőként jelennek meg, melyet végig kell járni minden szervezőnek, hogy eljusson a legmagasabb lépcsőfokra, az ECVET jellegű mobilitási projektekhez.

A mobilitás következő szintjeit különböztethetjük meg, az ECVET Team által 2012. 03. 07 – 09. Bonnban szervezett ECVET for Mobility rendezvény anyaga alapján:

2.2.1.1. Az előkészítő látogatás szintje

A kapcsolat kialakítása jellemzi ezt a szintet. A lehetséges partnerek felkutatása, feltérképezése a legfontosabb tevékenység. Egymás megismerésére koncentrálnak, a közös szakmai területek megbeszélése, egyeztetése történik meg. Nincs partnerségi megállapodás, nincs hosszú távú együttműködési kapcsolat. Ekkor a közös szándék egyeztetése a végeredmény, amennyiben a jövőben sor kerül együttműködésre, azt hogyan tudják elképzelni.

2.2.1.2. Az általános, rendszeres mobilitás szintje

A partneri kapcsolat tesztelési időszaka ez. Már van a küldő és a fogadó intézmény között megállapodás, de ez csupán a kötelező elemeket tartalmazza, melyeket a pályázat benyújtásának a feltételeit is jelentik egyben.

A legfontosabb elemek a következők: a mobilitás típusa (csoportos vagy egyéni), időpontok, pénzügyi források, fedezetek, a megvalósítás keretei. A 2. szint már mindenféleképpen a partnerek kölcsönös fejlődését segíti, mivel mindkét fél részéről szükség van egyeztetésre, kompromisszumok kialakítására és a felelősség vállalására. A kiutazó diákok szempontjából az újonnan jött lehetőségek kihasználása motivációt jelenthet további tanulmányaik kapcsán. Ezen a szinten még problémát okozhat a külföldön szerzett tapasztalatok, tudás beszámítása, validálása.

2.2.1.3. A strukturált mobilitási szintje

A partnerek között részleteiben kidolgozott, közép- vagy hosszú távú együttműködési megállapodás jön létre. A megállapodás alapjait az előző két szinten szerzett tapasztalatok jelentik. A megállapodásban szereplő célok részét képezik az iskola szakmai, pedagógiai programjának, éppen ezért a szakképző intézmények törekszenek a mobilitás folyamatos fenntartására. Ez már összetettebb pedagógiai munkát igényel. A kiutazást megelőző tudatos felkészítésre van szükség. A diák tudatosan készül a munkára, ahol előre megbeszélte területeket, készségeket kell elsajátítania, melyeket értékelni is fognak, általa előre ismert

szempontok alapján. A kapott értékelés részét képezi – a pedagógiai programban meghatározottak szerint – az itthoni képzésének. A diákok és a tanárok disszeminációs tevékenysége alapozza meg a következő mobilitást. Már kölcsönös is lehet a mobilitás, amely stabil partnereket feltételez, akiknek nagyobb rálátásuk van az iskola belső, szakmai munkájára, és elismerik azt. Ez a tény is növelheti az adott intézmény vonzerejét, diákjainak elismertségét a munkaerőpiacon.

2.2.1.4. Az elismert, ECVET mobilitás szintje

A mobilitások igazi célja akkor valósul meg, ha a gyakorlat során szerzett ismeretek szervesen beépülnek a diákok tanulási folyamatába, azok elismerésre kerülnek itthon. A szerzett tapasztalatokról olyan dokumentumok kerülnek kiállításra, melyek elfogadottak és a nemzetközi munkaerő-piaci területen is ismertek és elismertek. Ezen a szinten azok a részletesen kidolgozott mobilitási projektek vannak, amelyekben az értékelés és az elért eredmények átvitelének módja előre meghatározott. A pedagógiai programban már konkrét lefektetett keretei találhatóak meg a mobilitásoknak, szakmai gyakorlatoknak. Az intézmény szolgáltatásait, szakmai munkáját is minősíti egy ECVET jellegű mobilitás, mely által az intézmény vonzóbbá válhat, mint a hasonló képzéseket kínáló képző intézmények. A felek (küldő és fogadó intézmény) Együttműködési Megállapodásban rögzítik az együttműködésük, a mobilitás részleteit, a szakmai gyakorlat során elsajátított készségek és képességek értékelését, ezek elismerésének és érvényesítésének menetét a küldő országban. Kidolgozottak a minőségbiztosítás feltételei. Kidolgozott a dokumentáció, mely leírja azokat a kompetenciákat, melyekkel a kiküldött tanulóknak rendelkezniük kell, és pontosítja az elsajátítandó ismereteket, készségeket és kompetenciákat. A partnerintézmények Tanulási Egységeket határoznak meg, melyeket általában egy adott szakma képzésének közös területeiből választanak ki. Meghatározó a küldő fél országában irányadó szakmai követelmény, hiszen ebbe a tanulási folyamatba kívánják a mobilitást beilleszteni, beszámítani. A tanuló is részese a szerződési folyamatnak: Tanulási Megállapodás alapján fogadja el a mobilitás személyére szabott részleteit.

2.3. Mobilitás jelentősége, szerepe napjainkban

A gazdaság kihívásai többszöri foglalkoztatás váltásra kényszerítik az egyént. Európa jövője attól függ, hogy polgárai milyen mértékben képesek szembenézni a gazdasági és társadalmi kihívásokkal. Az Európai Unió polgárai ma már szabadon mozognak a tagállamok között. Teljesen természetessé vált a külföldi munkavállalás, a tanulás, új állásehetőségek keresése

más tagországokban. Éppen ezért, az egész életen át tartó tanulás, az előkészítő oktatástól kezdve a nyugdíjba vonulás utánig tart.

Az egész életen át tartó tanulás egyik formája a mobilitás. A mobilitások alkalmával szerzett szakmai tapasztalatok hosszú távú motivációt jelenthetnek az egyén számára. A nemzetközi mobilitásokon a szakmai tapasztalatok megszerzése jó lehetőséget teremt a nemzetközi munkaerőpiacon való megjelenéshez és munkavállaláshoz. A szakképzés terén is egyre népszerűbb a mobilitás: a Leonardo mobilitási programban a pályázók száma egyre növekszik, a diákok külföldi gyakorlata már eléri az 1 800 fős létszámot évente. Az európai oktatási politika a mobilitási cserék számának jelentős növelésére törekszik. A szakképzés terén a tanulási mobilitás fejlesztése céljából, a tanulói célcsoporthoz igazított támogatási tevékenységek egész sorát biztosítja az Európai Unió állampolgárai számára. Az Európai Unió Tanácsa által megfogalmazott célok a következők:

„2020-ra az első szakképesítés megszerzését szolgáló képzésben végzett 18–34 éveseknek az EU-ra kivetítve átlagosan legalább 6 %-a rendelkezzen valamilyen külföldön szerzett, legalább kéthetes, 10 munkanapos, vagy ennél rövidebb és az Europassban rögzített, az első szakképesítés megszerzését szolgáló képzéshez kapcsolódó tanulmányi vagy gyakorlati képzési tapasztalattal (ideértve a munkahelyi gyakorlatot is).”⁶

A más országban szerzett tapasztalat, szakmai gyakorlat, tanulási tevékenységek segítségével a diákok nyitottá válnak más nemzetek kultúráira, növekszik a tolerancia szintjük. Kint tartózkodásuk alkalmával felhasználják idegen nyelvismereteiket, fejlődik az idegen nyelvi kommunikációs kompetenciájuk, megtanulnak kapcsolatokat kialakítani, és alkalmazkodni más nemzetek szokásaihoz. Azok a diákok, akik legalább egyszer, akár csak pár hétre is részt vettek mobilitási projektekből biztosan más szemlélettel érkeznek haza. Többek ekkor kapnak inspirációt egy-egy szakma megtanulására, gyakorlására, ekkor más lehetőségeket is megismernek nem csak az eddig megszokottat. Tanulmányaik alatt megismerkedhetnek olyan új adatokkal, információkkal, új kutatási eredményekkel, új technológiával, ami a hazai oktatásnak nem képezik a részét. A szülők is nyertesei lehetnek ezeknek a projekteknek, hiszen gyermekeik önállóságot tanulnak, döntési helyzetekbe kényszerülnek, amit itthon a szülők mellett nem biztos, hogy meg kellene tenniük. Sok diák jövőbeli elképzelései kikristályosodnak és határozott célok fogalmazódnak meg bennük. A szülők azt tapasztalják,

---

⁶ A Tanács következtetései a tanulási célú mobilitás referenciaértékéről, 2011. 12.20. 2011/C 372/08
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2011:372:0031:0035:HU:PDF>

hogy a korábban bizonytalan gyermek hirtelen kész tények elé állítja őket és közli, milyen terveik is vannak saját céljaikat illetően. A hazai cégek, a munkaadók is csak nyertesei lehetnek a mobilitási projekteknek, hiszen a frissen kikerülő szakemberek nyelvi tudása naprakész lesz, a szakmai szókincsüket munkájuk során is tudják majd használni. A máshol látottakat, tapasztaltakat saját munkájában is megvalósítani akarja majd a mobilitásban részt vett személy. Jobban motivált, mint itthon maradt társai, esetleg fennálló külföldi kapcsolatait a munkahelye is kihasználhatja a későbbiekben. A diákok előnyt élveznek az álláspályázatokon, hiszen felhasználva az Europass mobilitási igazolványukat, bizonyítani tudják a külföldi gyakorlatot és a konkrétan leírt és megszerzett kompetenciájukat. Óriási előnyre tesznek szert olyan pályázókkal szemben, akiknek nincsenek ilyen jellegű tapasztalataik, hiszen valószínűleg inkább őket választják ki a jelentkezők közül. Tehát megállapítható, hogy a mobilitásokból mindenki csak nyerhet.

3. ECVET eszközök

Ebben a fejezetben konkrét példák kerülnek bemutatásra az ECVET eszközök használatára. A hazai Leonardo mobilitási projektek lebonyolítása során már vannak olyan intézmények, akik használják az ECVET eszközöket a tanulási célú földrajzi mobilitások területén. Jelen kutatás fő célja, hogy ezeket a már használt eszközöket bemutassa, jó példaként, megismertesse olyan intézményekkel, akik még nem használták eddig. A Tempus Közalapítvány által korábban szervezett szemináriumokon olyan koordinátorok vettek részt, akik már több éve szerveznek és bonyolítanak Leonardo mobilitási projekteket. Az Alapítvány a beérkezett pályázatok és a szemináriumon résztvevő intézmények között keresett olyan hazai képzőket, akik már használják valamelyik ECVET eszközt saját programjaiknál. Az Alapítvány által kiválasztott intézményekkel történő kapcsolatfelvétel után kezdődött el a kutatás. A kutatás során az intézmények által beküldött dokumentumok kerültek elemzésre. Az ECVET jellegű mobilitásnak megfelelő dokumentumok kerülnek itt bemutatásra, kiegészítve olyan információkkal, melyek az intézményekkel való kapcsolatfelvételnél kerültek átadásra.

3.1. Memorandum of Understanding – Együttműködési Megállapodás

A Memorandum of Understanding, magyarul Együttműködési Megállapodás a kompetens (résztvevő) intézmények közötti megállapodás, mely a kölcsönös elismerés kereteit szabályozza. Célja a kölcsönös bizalom megalapozása, mivel az Együttműködési

Megállapodás kimondja, hogy az érintett felek elfogadják a megadott kritériumokat és eljárásokat. A partnerek kölcsönösen értékelik, érvényesítik és elismerik a tudás, készség és kompetencia formájában megfogalmazott Tanulási Eredményeket. Az Együttműködési Megállapodás tartalmazza az aláíró szervezetek beazonosítására alkalmas adatokat is. Az Együttműködési Megállapodást tulajdonképpen tekinthetjük egy ernyőszerződésnek, egy keretnek, melynek a Tanulási Megállapodás a részét képezi.

A Megállapodás megköthető két vagy több intézmény között is, de ágazati szintű Együttműködési Megállapodások is létrejöhetnek. Ezzel a lehetőséggel Magyarországon még nem számolhatunk, de Európa más országaiban már megjelenik. Ágazati szintű megállapodásról beszélhetünk, ha a felsőbb szintű irányító intézmények között kötöttek meg ezek a megállapodások, azokat állami szinten elismerik és ezek regisztrálásra is kerülnek, majd ettől az időponttól kezdve a résztvevő intézményeknek ez hivatkozási alapul szolgálhat. Ilyen magasabb szintű ágazati vagy országos megállapodások hiányában az Együttműködési Megállapodást a mobilitásban a küldő és a fogadó intézmény szintjén értelmezzük.

A Megállapodás tartalmazza az érintett szakképzéseket országonként, hiszen a szakképzési struktúrák teljesen különbözőek és a szakképesítések megnevezései tartalmi is eltérőek lehetnek. Ezért fontos, hogy egyértelműen beazonosított legyen, milyen képzéseket is érint a Megállapodás. A szakképesítések beazonosítása mellett egyértelművé teszi, hogy ki a felelős intézményi szinten a tanulási egységek kialakításáért, ezek értékeléséért és a megszerzett kompetenciák elismertetéséért (validálásáért). A Megállapodást természetesen mindegyik fél aláírásával hitelesíti. Konkrét időtartamra is köthető, bizonyos időszakonként megújítható.

3.1.1. Jó példák az Együttműködési Megállapodásra

A Putnoki Serényi Béla Szakközépiskola kezdeményezésére készült egy Együttműködési Megállapodás, mely 3 magyar intézmény és 6 német partner aláírásával került sor. A megállapodásban a partnerek meghatározott tanulmányi területeket jelöltek ki a gyakorlatot teljesítők számára, megjelölték az ismereteket, illetve hogy mit kell megértenie és milyen kompetenciákkal kell rendelkeznie az adott területen a diáknak. A tématerületet a magyar oktatási rendszernek megfelelő modulok szerint jelölték ki, ezek alapján került összeállításra a Tanulási Egység.

A projektvezető tájékoztatása alapján azért tartották fontosnak a szerződés megkötését, hogy keretet tudjanak adni ennek a folyamatnak. Nagyon sok diájkuk vett részt és jelenleg is részt vesz németországi szakmai gyakorlaton. Gondot okoz, hogy szinte a teljes mezőgazdasági tevékenységet lefedi a partnerek tevékenysége, és nehéz megtalálni, illetve egyeztetni, melyek lennének azok az elismerendő ismeretek, kompetenciák, amit a partnerek egészben vagy részben igazolnának. Tulajdonképpen az iskola projektvezetője most dolgozik azon, hogy miképpen tudnak továbblépni. Az említett széles spektrum miatt úgy érzik, nehéz feladat lesz az Együtműködési Megállapodáshoz egyéni Tanulási Megállapodásokat kidolgozni. Minden partnerük aláírta a szerződést, de a további egyeztetésekbe, munkába nem mindenki tud, vagy akar kellő elkötelezettséggel tovább dolgozni.

A kinti partnerek nagy része azt várja, hogy az iskola végezze el az előkészítő munkákat, ők általában egyetértenek ezekkel a kezdeményezésekkel, hiszen azt látják, hogy a jövőbeli együttműködéshez ez nagyon fontos. Számukra is egy sokkal letisztázottabb helyzet, ha előre tudják, hogy milyen területen fogják tudni alkalmazni a Magyarországról érkező diákokat.

A szerződésben a partnerek rövid bemutatása is szerepel, illetve a munkaterületeket érintő konkrét feladatok, melyet már előre rögzítettek, hogy milyen fokú önállósággal végeznek majd a diákok: irányítás alatt vagy önállóan. A szerződésben megtaláljuk a mobilitás pontos értékelését. Folyamatos a monitoring a kint tartózkodás alatt. A munkanapló vezetése - ami később értékelésre is kerül- kötelező, illetve minden diák számára előírnak egy előadást a kint végzett munkáról iskolájuk többi diákja számára. Természetesen a diákok kapnak Europass mobilitási igazolványt. Mivel ezek a tanulási egységek pontosan illeszkednek a magyar modulok témaköreihez, a megfelelő tantárgyaknál el is ismerik a teljesítményüket. A fenti adatok előzetes rögzítése segíti a partnereket a felkészülésben.

A Megállapodás kidolgozása és előkészítése is az iskola elkötelezett koordinátorának munkáját jelzi, sok többletenergiát fektetett be ebbe a folyamatba, de meggyőződése, hogy ez a későbbiekben meg fog térülni, mind az iskola, mind a diákok számára. Az iskola értékelési módjairól illetve a beszámításról a későbbi fejezetekben olvashat.

A túrkevei Ványai Ambrus Gimnázium, Informatikai és Közlekedésgépészeti Szakközépiskola helyzete egészen speciális, mivel az iskola részt vett az Európai Unió centralizált kísérleti projektjében, az ECVET-ASSET⁷ projektben. Ebben a projektben kidolgoztak a partnerekkel együtt egy mintaként is szolgáló Együtműködési Megállapodást,

---

⁷ A projekt weboldalán további információkat talál: <http://www.assetecvet.eu>

melyet, azóta is használnak a Leonardo projektjeikhez. A szerződésminta jól bevált a projekt során, sok energiát, munkát fektettek bele, sajátjuknak érzik, ezért ezeket használják jelenleg is. Az általuk készített Együttműködési Megállapodás tartalma:

- Illetékes intézmények azonosítása, rövid bemutatása
- Érintett képesítések beazonosítása
- Szakképző intézmények, szolgáltatók azonosítása, akiket a mobilitás érint
- Mobilitás alatt felhasználható tanulási egységek (unitok)
- Küldő és fogadó intézmények felelőssége
- Együttműködő partnerek aláírása

Az iskola minden évben felülvizsgálja az Együttműködési Megállapodás tartalmát mielőtt a következő évit aláírná. Amennyiben a tapasztalatok azt mutatják, hogy szükséges változtatni rajta, akkor megteszik ezt. Ebből a példából is látható, hogy az Együttműködési Megállapodás jelenlegi formája még változtatható az Európai Bizottság is ajánlásként jelentette meg a jelenlegi változatot, mely a fellépő igények alapján még alakítható.

3.2. Learning Agreement – Tanulási Megállapodás

A Learning Agreement, magyarul Tanulási Megállapodás, az a két illetékes intézmény és a tanuló kötik, akik részt vesznek a képzési és az érvényesítési folyamatban, melynek az Együttműködési Megállapodás adja meg a keretét. A Tanulási Megállapodás meghatározza a mobilitás feltételeit az egyes tanulókra vonatkozóan, ezzel lehetővé válik a tanulóközpontúság. A szerződésben egyénre szabottan van meghatározva az elvárt eredmény. A mobilitás tud igazodni ez egyéni tanulási igényekhez, tanulási utakhoz, természetesen a munkáltató számára is elfogadható feltételekkel. Ha a mobilitás feltételei ugyanazok egy tanulócsoporthoz, akkor lehetséges ugyanazon szöveg használata minden tanulónál, de minden tanulónak kapnia kell egy névre szóló példányt és alá kell írnia egy Tanulási Megállapodást. A Tanulási Megállapodás tartalmazza a legfontosabb kapcsolattartási információkat a partner intézményekről és a mobilitásban résztvevő tanulóról. A Tanulási Megállapodás pontosan meghatározza a külföldi szakmai gyakorlat teljes idejének kezdő és befejező dátumát.

A külföldi tartózkodás alatt, az átláthatóság növelése érdekében, valamint, hogy a mobilitásban részt vevő tanuló számára kijelölt feladatok összhangban legyenek a már elsajátított kompetenciákkal, saját tudásszintjével és a képzési célokkal, ezért ezek rögzítésre

kerülnek. Pontos leírásra kerül az is, hogy a külföldi gyakorlaton mely ismeretek, készségek és kompetenciák kerülnek fejlesztésre.

Az elsajátított tudás, készség, kompetenciák értékelésének folyamata is megtalálható benne. Fontos tartalma még az elismerés és a validálás konkrét bemutatása. Mindezek hitelesítésére szolgálnak a tanuló, a küldő és a fogadó intézmény részéről az aláírások.

3.2.1. Jó példák a Tanulási Megállapodásra

A békéscsabai Eötvös József Iskolaalapítvány Szakközépiskolája az idegenforgalmi szakmenedzser kiutazó diákjaival köt Tanulási Megállapodást. Az iskola minden kiutaztatott diákkal megkötöti a szerződést, mert fontosnak tartják, hogy minden fél megfelelően legyen tájékoztatva a kinti gyakorlat feltételeiről és az elérendő képzési célról. A diákok számára ez az első alkalom, amikor aláírnak egy szerződést. Számukra ez az önállóságuk kezdete, érzik, hogy a felelősség az övék és be kell tartaniuk a benne szereplő kötelezettségeket, hiszen aláírták. A szerződésben megfogalmazzák a diákoktól külföldi gyakorlaton elvárt kompetenciákat. Itt szembesül vele igazán, hogy milyen feladatai lesznek, tájékoztatják ugyanakkor az ellenőrzés módjáról is. Nagyon jó felkészítésnek tartják ezt az életre is, mivel ott is ilyen helyzetekkel fognak majd szembesülni. A projekt koordinátora arról is informált, hogy a diákok és a munkaadók miben látják az új típusú Tanulási Megállapodás előnyét: „Bízunk benne, hogy a tanulók még motiváltabbak lesznek, hiszen a munkaprogram alapján láthatják, hogy mire lesznek képesek egy-egy Tanulási Egység elsajátításával. A tanulási eredmény alapú munkaprogram számukra is kézzel foghatóbb, sőt a diákok így nemcsak a feladataikkal lesznek tisztában, hanem azzal is, hogy mit érhetnek el, ha ezeket a feladatokat végrehajtják. A munkaadók számára is segítséget jelenthet, hogy egyértelműen látják, mi az, amit a gyakornoknak tudnia kell a gyakorlat végén.”

A túrkevei Ványai Ambrus Gimnázium, Informatikai és Közlekedésgépészeti Szakközépiskola az ECVET-ASSET projektben kidolgozott a partnerekkel együtt, egy mintaként is szolgáló Tanulási Megállapodást is, melyet, azóta is használnak a Leonardo projektjeikhez. Ez a Tanulási Megállapodás különösen részletes. Az alábbiakat tartalmazza:

- a 3 illetékes fél adatait (küldő, fogadó, diák)
- a szakképző szolgáltatók kötelezettségeit
- a mobilitás helyét, időtartamát
- a tanuló kötelezettségvállalását
- mellékletekkel

Mellékletként csatolva vannak a következő dokumentumok:

- tanulási eredmények leírása
- mobilitás szervezéséről információk
- kulturális és nyelvi felkészítés részletei
- az értékelés folyamata, formája, felelősei
- adminisztratív szabályok, pénzügyi vonatkozások

Az iskola a projekt során kifejlesztett dokumentációt használja, mely az Európai Bizottság mintájánál is részletesebb. Az általuk alkalmazott Együttműködési Megállapodás, már jól bevált. A korábbi projekt során sok energiát, munkát fektettek bele, sajátjuknak érzik, ezért nem tudják elképzelni, hogy ne ezeket használnák jelenleg is.

Putnoki Serényi Béla Szakközépiskola koordinátora még jelenleg fáradozik azon, hogy a már elkészített Együttműködési Megállapodásához Tanulási Megállapodást is készítsen. Elkezdődtek az egyeztetések, melyek során olyan problémákkal találkozott, melyekkel valószínűleg minden intézmény szembesül. Ilyen például, hogy a fogadó felek részéről nehéz a pontos munkafolyamatokat előre lehatárolni, korlátozni. Ezt részben az okozta, hogy esetükben a mezőgazdaság, mint szakterület, függ az időjárástól. Tehát egy jól előkészített és meghatározott Tanulási Egység felborulhat. A másik, jellemző probléma a magyar szaktanárok ellenállása a kinti értékelés beszámításáról. Sokan nem tudják azt elképzelni, hogy egy értékelt eredményt, ami nem az itthoni elvárásoknak megfelelően született – mivel mások a feltételek, a körülmények, más szempontból nézik a diákokat, mint itthon – beszámításra kerüljön a hazai oktatási rendszerbe. Azt érzékeli, hogy a magyar pedagógusok mindenféleképpen mérni, értékelni szeretnék a kinti teljesítményt itthon is. Talán itt a kialakult hagyományok nagy szerepet játszanak, és akadályozó tényezőként merülnek fel. „A magyar pedagógusok sokszor még a kolléga értékelését sem fogadják el feltétel nélkül, az a diák nálam biztosan nem olyan érdemjegyet kapott volna. Itt úgy gondolom egy szemléletváltásra van szükség és jóval objektívebb értékelésre.”⁸

3.3. Tanulási Eredmények és Tanulási Egységek (Unitok)

A Tanulási Eredmények és Tanulási Egységei angolul a Unitok pontosítják, hogy a tanulók a gyakorlat ideje alatt milyen tudásanyagot, ismeretanyagot fognak elsajátítani, milyen

---

⁸ a szerző saját megjegyzése

készségeik, képességeik fejlődnek, illetve milyen kompetenciával rendelkeznek majd a gyakorlat végére.

A nem ECVET jellegű mobilitások esetében az összeállított munkaprogram célja, hogy kapcsolódjon a szakmához. A rendelkezésre álló időtartamra szerveznek munkatevékenységet a diákok számára. A leírások általános feladatokat tartalmaznak az egész csoport számára, nem különbözteti meg a diákok egyedi tudásszintjét, felkészültségét. A kint tartózkodás alatt akár változhat is a munkatevékenység, ha a vállalkozó, a fogadó fél ennek szükségét érzi. Ezzel szemben az ECVET jellegű mobilitásoknál előre, személyenként rögzítettek a feladatok, melyek pontosan kapcsolódnak a tanuló egyéni szakmai képzéséhez, hiszen azok alapján lettek összeállítva, figyelembe véve a kiutazó diák eddig megszerzett tudását, készségeit és kompetenciáit.

A Tanulás Eredmények kialakításának több módszerét ismerjük⁹:

- A) **Holland példa:** Hollandiába leírják a szakképesítéseket Tanulási Eredményekben, majd ezeket a leírásokat küldik el a hollandok a másik országba, ahol megkeresik az adott ország szakképesítésével közös Tanulási Eredményeket, illetve azokat is, amelyek az adott országban nincsenek. A közös Tanulási Eredmények képezik a mobilitások alapját, ennek függvényében kerülnek kialakításra a Tanulási Egységek, a Unitok.
- B) **Finn példa:** Finnországban megkeresik a gyakorlati helyeket, munkahelyeket és felméri, hogy a gyakorlati helyen milyen feladatokat tudnak adni a tanulóknak, milyen tevékenységet tudnak elvégezni. Ezeket a feladatokat, tevékenységeket összehasonlítják a szakképesítés tantervében szereplőkkel és a tantervhez illeszkedő tartalmak alapján alakítják ki a mobilitási programot. A finnek tehát a munkafeladatokról kiindulva alakítják ki a Tanulási Eredményeket azok Tanulási Egységeit.
- C) **Angol példa:** Az angolok azt vizsgálják meg, hogy náluk melyek azok a Tanulási Eredmények, amelyek nem elsajátíthatók, de a tanulóknak szüksége van rá. A fogadó féltől tehát azt várják el, hogy olyan ismereteket adjon át, amit ők otthon nem tudnak biztosítani. Ezek alapján kerül összeállításra a Tanulási Egység.

---

⁹ NetECVET Workshop 4 „Definition and description of (units) of learning outcomes”(Methodology &Tools) rendezvényén elhangzott módszerek, 2012. október 29-30. Róma.

Mielőtt a Tanulási Eredmények összeállításra kerülnének fontos tisztázni, milyen előképzettséggel rendelkeznek a gyakorlatra utazók. Fontos feltérképezni a kinti körülményeket, hogy milyen újabb ismereteket, készségeket tudnak elsajátítani a diákok vagy továbbfejleszteni a már meglévőket. A képzési rendszerhez való igazítás során át kell gondolni, hogy a kialakított Tanulási Egységet hogyan fogja tudni beszámítani a küldő intézmény a diák tanulási folyamatába. Hogyan kerülnek értékelésre? Milyen igazolást, bizonyítványt tudnak kiállítani erről?

Nagy előnyt jelent viszont a Tanulási Eredmények előzetes megállapításában az, hogy minden érintett már a kiutazás előtt látja, milyen feladatai lesznek, a diák mire lesz képes a gyakorlat elvégzése után. A feladatok, tevékenységek konkrétan le vannak írva, erre készül a munkahely, a diák, a feleket nem érik meglepetések.

3.3.1. Jó példák Tanulási Eredményekre, Tanulási Egységekre (Unitokra)

Az Eötvös József Iskolaalapítvány Szakközépiskolája az Idegenforgalmi szakmenedzserek szakmai gyakorlatára készített Tanulási Egység leírást. Az iskola koordinátora részt vett a Tempus Közalapítvány által szervezett szemináriumon és az ott elhangzottak alapján úgy gondolta, hogy az ECVET és azon belül a tanulási eredmény egy jó és használható eszköz a szakmai gyakorlatok pontosítására. A szemináriumon szerzett információk és minták bemutatása alapján készült el a megújított munka-program, mely tartalmazza az EKKR (EQF-Európai Képesítési Keretrendszer)¹⁰ szintet is. Az iskola képviselői ezt azért tartották fontosnak, mert Európában használt egységes rendszerről van szó, melyet a külföldi partner is ismer, így könnyebbé válik a tudás – készség – kompetenciaszintek azonosítása. Nekik ez a nyelvi referencia kerethez hasonlít leginkább, melyet egységesen alkalmaznak már Európában. A projekt koordinátora nagyon innovatív és fontos információnak tartotta, hogy egy nemzetközileg is ismert és használt képesítési keretrendszer szintjét is megjelölje. Ő saját motivációja miatt, autodidakta módon nézett utána, mit is jelent ez a valóságban, így kapta a képzésük a koordinátor szerint az EQF 3-as szintet.

---

¹⁰ AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS AJÁNLÁSA (2008. április 23.) az egész életen át tartó tanulás Európai Képesítési Keretrendszerének létrehozásáról (2008/C 111/01)
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2008:111:0001:0007:HU:PDF>

Megjegyzendő, hogy az 55 812 01 Vendéglátó és idegenforgalmi szakmenedzser képzés érettségi vizsgára épülő felsőfokú szakképzésnek minősül, az ISCED¹¹ 5B szintre került besorolásra az OKJ száma alapján, ami hivatalosan az EKKR 5-ös szintnek felel meg. A képesítések EKKR és MKKR¹² szintjeinek megfeleltetése még nem történt meg, a hazai oktatási szakemberek számára ez a terület még ismeretlen, így ez a későbbiekben kerül majd pontosításra.

A szakmai gyakorlat munkaprogramja illeszkedik az SZVK- ban megtalálható követelményekhez is. A 2413-06 Vendéglátó tevékenység operatív szervezése; 2415-06 Szálláshely szolgáltatás és rendezvényszervezés; 2358-06 Együttműködés a térségi turizmusban; 2657-06 Informatikai és gazdasági szakmai idegen nyelv használata modulok tartalmából készült összeállításra.

A koordinátor szerint az összeállítás legfontosabb szempontjai:

„Úgy kerültek ezek az SZVK követelmények a munkaprogramba, hogy végiggondoltuk, melyek azok a munkafolyamatok, melyekkel egy hotelben gyakornokként a 13 hét alatt reálisan találkozhat a tanuló, és amelyekben gyakorlatot szerezhethet. A munkaprogram kidolgozásánál figyelembe vettük a vendéglátó ismeretek és a szállodaismeret tantárgy tantervét, valamint a belföldi szakmai gyakorlat tematikáját. Számba vettük azokat a készségeket, melyekkel a tanulóknak rendelkeznie kell ahhoz, hogy sikeresen gyakorolhassák szakmájukat és megfelelő színvonalon ellássák feladatukat egy szállodában. Az eredményalapú munkaprogram tervezetét email-ben elküldtük a külföldi partnernek, aki azt jóváhagyta.”

A fent leírtak a korábban ismertetett finn mintára adnak gyakorlati példát: a finnek eljárása alapján készült a Tanulási Eredmény, hiszen éppen abból indult ki az iskola, hogy a kinti körülmények között, mely munkafolyamatokat tudják megtanulni majd a diákok.

A Hefele Menyhért Építő és Faipari Szakközépiskola már a pályázatához készített ács és kőműves tanulóik számára tudás – készség - kompetencia jellemzőkkel leírt munkaprogramot. A programból egyértelműen kitűnik, hogy pontosan milyen munkafolyamatokat fognak majd

---

¹¹ ISCED – Az oktatás egységes nemzetközi osztályozási rendszere <http://www.ofi.hu/tudastar/iskolarendszerek/isced-oktatas-egyseg>

¹² 1229/2012. (VII. 6.) Korm. határozata Magyar Képesítési Keretrendszer bevezetéséhez kapcsolódó feladatokról, valamint az Országos Képesítési Keretrendszer létrehozásáról és bevezetéséről szóló 1004/2011. (I. 14.) Korm. határozat módosításáról

a gyakorlat során végezni. Már a kiutazás előtt a német partner írásban nyilatkozott, hogy mely, a magyar oktatási rendszerben megtalálható moduloknak megfelelő gyakorlatot tud biztosítani. A német féllel telefonon egyeztette az iskola, hogy a szakképesítéshez milyen modulok tartoznak, melyek lesznek megvalósíthatóak a mobilitás során. Az érintett modulok 6248-11 Falazás, vakolás; 6249-11 Beton és vasbeton szerkezetek; 6237-11 Ácsszerkezetek. Ezután kerültek kialakításra a modulokhoz illeszkedő Tanulási Egységek. A küldő intézmény a gyakorlatra való felkészítés végett már egy egyhetes elméleti oktatást szervez a diákok számára, hogy a munkaprogramban szereplő gyakorlat elméleti alapjait megteremtse, illetve megerősítse, mivel különböző osztályból kerülnek kiválasztásra a kiutazó diákok, ezért cél az elméleti alapok összehangolása. A Tanulási Eredmény teljessé ezzel az elméleti alapozással válik.

Ebben az esetben a hollandok mintájára készültek el a Tanulási Eredmények: azaz a közös részeket egyeztették, hogy a magyar vizsgakövetelményekből ők mit tudnak teljesíteni, tehát ami náluk is megvan.

Kossuth Lajos Két Tanítási Nyelvű Műszaki Szakközépiskola Repülőgép-szerelő és Repülőgép-műszerész szakmákat tanuló diákjait küldi Európa különböző országaiba szakmai gyakorlatra. Az iskola a pályázatához már tudás – készség – kompetencia jellemzőkkel írt munkaprogramot, tulajdonképpen Tanulási Egységet. Az ő helyzetük teljesen speciális, mivel a repülés területén megszerezhető szakképesítéseket Uniós szinten már évekkel korábban egységesítették és egy mindenkire vonatkozó ismeretanyagot tettek kötelezővé. A PART 66, PART 145 és PART 147 néven, az Unió által rendeletekben rögzített szabványok szerint szervezik a képzéseket, mindenhol Európában. A 2012-es OKJ- hez készült Szakmai és Vizsgakövetelmények tartalmazzák ezeket a szabványokat.

Megállapítható tehát, hogy a repülés területéhez kapcsolódó szakképesítések esetében már korábban lezajlott egy egységesítési folyamat, így az ECVET eszközök használata ezen a területen sokkal egyszerűbb, mint más szakmák esetében. Ezen a területen szervezett képzések egyforma tartalommal bírnak, így nem okoz nehézséget a külföldi szakmai gyakorlatok megszervezése sem. Az angol nyelvtudás pedig elengedhetetlen, tehát a diákokkal szemben is nagyok az elvárások, és csak az szerezhethet szakképesítést, aki ezt teljesíteni tudja. A szabványok tananyagtartalma szinte műveleti szintekre lebontott. A képző cégek számára készült egy ú.n. Logbook, mely a gyakorlati tevékenységek igazolására szolgál. A Logbookban megtalálható minden művelet, amit tudnia, ismernie kell a diákoknak

a szakma megszerzéséhez. Amennyiben a diák egy műveletet megtanult, elsajátított a megfelelő környezetben, ennek teljesítését igazolja a képző. Fontos előírás, hogy csak akkor kaphat egy-egy tevékenységről igazolást, ha azt képes elvégezni. Ezen a területen csak kétféle minősítés létezik: megfelelt vagy nem felelt meg. Az így kialakításra került Tanulási Eredmények módszere egészen speciális, hiszen egyik csoportba sem sorolható be, köszönhető ez a nemzetközi elvárásoknak. Ezen szakma esetében – annak magas fokú nemzetközi sztenderdizálása miatt – egyeztetés nélkül is pontosan tudjuk, hogy nemzetközi szinten milyen elvárások vannak, mit is tartalmaz a tananyag.

Megállapítható tehát, hogy ennek az iskolának volt a legkönnyebb feladata, hiszen számukra a már korábban egységesített standardok eleve meghatározták a nemzetközi Tanulási Eredményeket, ettől nem is térhetnek el. Az ECVET eszközöket alkalmazó mobilitások az egységesített, standardizált szakmák esetében alkalmazhatóak a legkönnyebben, itt már automatikusan elkezdődött az ECVET használata és bevezetése.

A putnoki Serényi Béla Gimnázium, Mezőgazdasági Szakközépiskola és Kollégium is tudás – készség – kompetencia jellemzőkkel rendelkező Tanulási Egységet készített a kiutazó diákjai számára. Leírásra került, milyen ismerteket kell konkrétan megtanulni, mit kell megértenie, illetve milyen kompetenciákkal kell rendelkeznie az adott területen. A tananyagok a magyar oktatási rendszerben használt modulokhoz és tananyagegységekhez való kapcsolódását is jelölték.

Ők szintén a holland minta alapján készítették el a Tanulási Eredmény leírását, tehát a két rendszer azonosságaira alapoztak.

3.4.Értékelés

Az értékelés célja, hogy annak eredményeképpen megtörténjen a mobilitás elismerése és beszámítása a tanuló tanulmányaiba. A projektek során nagyon fontos a diákok teljesítményének és a szakmai gyakorlatnak is az értékelése. Az értékelés során a diák visszajelzést kap munkájának minőségéről, illetve az értékelés tükrözi a megvalósult gyakorlat minőségét is. A szempontok kialakításánál különböző lehetőségek vannak:

- a) A küldő fél kialakítja a szempontrendszert és a fogadó fél azt elfogadva, e szerint értékeli, minősíti. Ez az eset már feltételez egy kialakult bizalmat a fogadó fél részéről.

- b) A küldő és a fogadó fél közösen alakítják ki az értékelés szempontjait, hogy mindkét fél érdekei érvényesüljenek. A közös megegyezés a legfontosabb ebben az esetben, figyelnek, hogy egyik fél érdeke se sérüljön.
- c) A fogadó félnek van saját szempontrendszer, a küldő elfogadja azt. A küldő fél megbízza a fogadó fél értékelési rendszerében, szempontjaiban.
- d) Nemzetközi minősítő rendszer van az adott szakterületen, mindenkinek el kell fogadnia a már kialakult standardokat.

Az értékelésnél különféle módokat használnak a fogadó partnerek. Több helyen került sor szempontrendszer kialakítására, mások inkább a munkához való hozzáállást értékelik. Van olyan gyakorlati hely ahol az adott ország külföldi munkavállalói számára kialakított nyelvvizsgálóval értékelik a diákok nyelvtudását. Az értékelés külföldön történik, hiszen ott zajlik a gyakorlat is. Az értékelés mindig írásban történik, a küldő intézmény kér írásos dokumentumot arról, hogy a diák hogyan dolgozott kint, milyen volt a teljesítménye, motivált volt-e, sikerült-e teljesítenie az elvárásokat. Az értékelés elfogadásával kerül beszámításra a kinti teljesítmény, azt a diáknak nem kell megismételnie még egyszer – így tudnak időt és energiát spórolni mind a diákok, mind az értékelést elfogadó intézmény dolgozói, tanárai és ezzel kiszűrhetők a redundanciák a rendszerben.

3.4.1. Jó példák az értékelésekre

Az Eötvös József Iskolaalapítvány Szakközépiskolája az Idegenforgalmi szakmenedzserek szakmai gyakorlatára készített egy egységes értékelő lapot, melyet minden diákjuk esetében kitölt a külföldi partner. A gyakorlatot végző diákok esetében a szempontok: szakmai ismeretek, önállóság, megbízhatóság, felelősségérzet, kommunikációs képesség, szorgalom.

A projekt koordinátora a következő információkat adta az értékelés kialakításáról:

„Ezeket mi állítottuk össze, a külföldi partner pedig jóváhagyta. Ugyanezt a minősítő lapot (magyar nyelven) használjuk a belföldi szakmai gyakorlatok értékelésére. Az összeállítás során próbáltuk figyelembe venni, hogy a gyakorlati képzés eredményeként nem csak a szigorúan vett szakmai készségek, hanem egyéb területek, emberi tulajdonságok is fejlődnek, melyek fejlődése nagy szerepet játszik az egyén későbbi boldogulása szempontjából, ezért célszerű ezeket is értékelni.”

Az értékelés azon esetére láthatunk itt példát, hogy a küldő fél szempontjait a fogadó fél elfogadja, tehát teljesen megbízza a másik intézményben. A kinti gyakorlat első hete egy

intenzív nyelvi felkészítésről szól, melynek végén a gyakornokok nyelvvizsgát tesznek, a TOEIC¹³ nyelvvizsgát, mely az angol nyelvű globális munkakörnyezetben használt nyelvismeret szintjének mérésére készült. A külföldi állampolgárok részére került összeállításra, hogy felmérje nyelvi kompetenciáikat, mellyel munkát vállalhatnak Angliában, ezzel bizonyítani tudják nyelvtudásukat. Itt nincsen nem megfelelt, hanem az elért százalékos eredmény, pontszám jelzi a vizsgázó nyelvhasználatának szintjét. A nyelvi készségek értékelésekor a szempontrendszer kialakítása éppen fordított: a fogadó félnél kidolgozott szempontokat fogadja el a küldő fél. A küldő intézmény így képet kap a diákok nyelvi kompetenciáiról a kinti szempontrendszer szerint. A nyelvvizsga letétele az első felkészítő hét végén történik, és ezután kerülnek ki munkahelyekre, szállodákba a diákok. A nyelvvizsgák általában jól sikerülnek. Felmerült a küldő intézmény részéről az is, hogy a gyakorlat végén kellene még egy nyelvvizsgát tenniük, mert így pontosan lemérhetővé válna a nyelvi kompetenciák fejlődése, sajnos ezt szervezési okok miatt nem tudták eddig megoldani.

A Putnoki Serényi Béla Gimnázium, Mezőgazdasági Szakközépiskola és Kollégium is készített értékelő lapokat. Az értékelő lapokat az iskola állította össze és a kinti munkáltatók elfogadták azokat, tehát ők teljesen megbíznak a küldő félben. A kinti gyakorlat után minden munkaadó kitölti a nála gyakorlatot teljesítő diákra vonatkozóan az értékelő lapot. Az értékelés a gyakorlat ideje alatt nyújtott teljesítmény értékelését jelenti, nem kérnek külön vizsgát a gyakorlat végén. A legfontosabb kérdések, hogy milyen erősségek, gyengeségek jellemzik a diákot. Az értékelő lapon összeállításra került egy táblázat a különböző kompetenciák 5 fokozatú minősítésével, pl.: munkához való hozzáállás, nyelvi kompetenciák – szóbeliség, hallás, írásbeli kifejezőkészség, gyakorlathoz használt kifejezések – pontosság, szorgalom, kollégákkal való kapcsolat.

A Hefele Menyhért Építő és Faipari Szakközépiskola által összeállított szempontsor a szakmai kompetenciák értékelését jelenti. A kompetenciák megnyilvánulását értékelik, hogy jelenleg már mennyire erősen érzékelhető a tanuló munkájában pl.: a tervrajz alkalmazása, alaprajz kiserkesztése szakmai kompetencia, mennyire sajátította el és tudja alkalmazni ezeket az ismereteket saját munkájában. A munkafolyamatok megfigyelésével értékelik a diákok munkáját. Az értékelési szempontokat a németek állították össze, nekik több szempontsoruk van. Ezt a magyar fél rendelkezésére bocsájtották, a küldő féllel egyeztetve választották ki az adott mobilitáshoz kapcsolódó értékelési szempontsort, de azokon a magyar

---

¹³ TEST OF ENGLISH FOR INTERNATIONAL COMMUNICATION, bővebben itt olvashat információkat: <http://www.examenglish.com/TOEIC/>

iskola semmit nem változtatott. Ebben az esetben a fogadó fél szempontsorát fogadta el a küldő fél, teljesen megbízva abban.

A túrkevei Ványai Ambrus Gimnázium, Informatikai és Közlekedésgépészeti Szakközépiskola kétnyelvű értékelő lapot állított össze a szakmai gyakorlatok értékelésére. Az értékelést a kinti szakemberek végzik, a diákok teljes gyakorlati idő alatt nyújtott teljesítményére vonatkoztatva. A szempontrendszer közösen került kidolgozásra, köszönhető ez a hosszú távú folyamatos együttműködésnek is. A több éves közös munka eredményeképpen mindkét félnek fontos, hogy a kölcsönös szempontok érvényesüljenek. Ezt jelzi az is, hogy az értékelőlapon mindkét fél pecsétje és aláírása is megtalálható. Itt tehát a közösen kialakított szempontrendszerre láthatunk példát.

Az ECVEST-ASSET projektben korábban egy-egy Unit értékelése, egy adott munkafeladat elvégzésével és annak értékelésével zárult. A mostani mobilitási projekteknél viszont ezeket már nem használják, mert a kinti partnerek nem minden esetben tudják biztosítani ezeknek a feltételeit.

Kossuth Lajos Két Tanítási Nyelvű Műszaki Szakközépiskola a Logbook nevű nemzetközi gyakorlatban is használt értékelő szempontsort használja a külföldi gyakorlatokon. A Logbook a repülés területén oktatók számára egyaránt ismert Európa-szerte, mely a nemzetközi szabványokhoz készült. A Logbook konkrét kompetenciákat jelöl meg, melyeket a szakképesítés megszerzéséhez el kell sajátítani a tanulónak. Ilyen konkrét kompetencia pl.: hajlítási sugár kiszámítása, repülésvezérlő kenése stb. A tanuló, akkor kapja meg az adott kompetenciából az aláírást, ha meg tudta ez csinálni. Itt nincsen 5 fokozatú értékelés, vagy tudja, vagy nem tudja. A szakképesítést akkor szerezheti meg, ha minden kompetenciát, ami az ő szakmájához tartozik, el tudott sajátítani. Ez a sajátos szituáció egyben azt is jelenti, hogy az értékelési szempontok itt a nemzetközi standardok szerint kerültek összeállításra.

3.5. Mobilitások beszámításának lehetőségei

A gyakorlat beszámítását minden küldő fél megteszi. Sokszor már célirányosan készítik el a pályázatot, hogy az előírásoknak megfelelően tudjon gyakorlatot teljesíteni a kiutazó diák. Ezt teszi az Eötvös József Iskolaalapítvány Szakközépiskolája is. Az idegenforgalmi szakmenedzserek szakmai gyakorlatát tudják a pályázat segítségével külföldön megoldani. A tanulók teljesítik az SZVK-ban meghatározott 360 órás szakmai gyakorlatot. A kinti gyakorlat óraszámja ennél még magasabb is, 440 órát dolgoznak, odafigyeltek arra is, hogy

több területet is megtanuljon a kiutazó diák. A kinti gyakorlat során a diák a szálloda földszinti és emeleti munkaköreit érintő feladatokat egyaránt végez, illetve a vendéglátó értékesítés területén is szerez gyakorlatot. A teljesített gyakorlatot beszámítják, mint szakmai gyakorlatot. A szakmai gyakorlaton részt vett diákok esetében több tantárgy jegyének kialakításakor is figyelembe veszik teljesítményüket, a koordinátor információja alapján az alábbiak szerint:

- „Az angol gyakorlati jegy megállapításakor a belföldi felkészítőn elért nyelvi eredmény (kimeneti vizsga), a külföldi felkészítés eredménye (Student progress report) és a munkahelyek értékelésénél a kommunikációs készséget értékelő rész (Assessment sheet – communication skills) egyaránt beszámításra kerül. Ez adja a diákok félévi gyakorlati jegyét.
- A vendéglátó ismeret és szállodavezetés és gazdálkodás tantárgy jegyének megállapításakor a szaktanárok figyelembe veszik a munkahelyek által kitöltött minősítő lapok eredményét (Assessment sheet), ez részjegyként kerül beszámításra.
- Viselkedéskultúra tárgyból a belföldi felkészítő egy részét, a kulturális-pszichológiai felkészítés eredményét ismerjük el gyakorlati jegyként, ami egyben a féléves jegyet is jelenti.
- Ügyviteli ismeretek tantárgyból a motivációs levélről és a szakmai önéletrajz írásáról szóló anyagrészt ismerjük el a felkészítőn elkészített szakmai önéletrajz és motivációs levél alapján, ez egy részjegynek számít a tantárgy értékelésénél.”

A Hefele Menyhért Építő és Faipari Szakközépiskola ács és kőműves diákjai esetében a szakmai gyakorlat óraszámába beszámítja a kinti gyakorlatot. Érdemjegyet is kapnak a teljesítményükre, amit a kinti értékelés alapján elfogad az iskola, ez egy részjegynek számít a gyakorlat esetében. Szakmai idegen nyelvből, szakrajzból és megmunkálás tantárgyakból kerül sor itthon, már a hazautazás után, felmérésre. Ezt a felmérést a kompetenciák fejlődése szempontjából az itthoni tanárok végzik, célja, hogy kimutatható legyen mennyit fejlődött a diák a kinti gyakorlat során. A felmérés során kapnak érdemjegyet a fenti szaktárgyakhoz tantárgyanként a diákok. Az iskola fontosnak tartja annak mérését, hogy mennyire volt sikeres a gyakorlat, ezért végzi a hazautazás utáni kompetenciafejlődés felmérését. Diákjaik beszámolót is készítenek a kinti tevékenységükről, melyet osztálytársaiknak és iskolatársaiknak tartanak, felhasználva ezt a következő mobilitás motivációjára.

A Putnoki Serényi Béla Mezőgazdasági Szakközépiskola gyakorlatot teljesítő diákjainak is elismeri a kinti munkatevékenységet, mint szakmai gyakorlatot. A gyakorlati jegyükbe és a szakmai elméleti tantárgyak közül azokhoz kerülnek beszámításra, melyet a kinti gyakorlat érint. A munkáltatók értékelése alapján kapnak egy érdemjegyet. A kint tartózkodó szaktanár is értékeli a diákokat a szakmai gyakorlaton nyújtott teljesítményeikért, és ad egy érdemjegyet. Továbbá a munkanaplóban leírtak alapján is értékelésre kerülnek egy érdemjeggyel a diákok. Így a három részértékelésből kerül egy gyakorlati jegy kialakításra ahhoz a tantárgyhoz, amihez a gyakorlat kapcsolódik. Itt ez különböző lehet, mivel nem mindenki azonos területen dolgozik. A részeredmények azonos súllyal számítanak az értékelés során. Itt tehát látható, hogy az iskola elfogadja a kinti partnerek értékelését, de ehhez egyéb tényezőket is társít még, és így alakítja ki a végső érdemjegyet. A példa mutatja, a bizalom kezd kialakulni, de még nem teljes körű – fontosnak tartják, hogy az ő tanáruk véleménye is számítson, és a diák egyéb teljesítménye is értékelésre kerüljön, az így kialakult jegy kerül beszámításra. Éppen ebben az intézményben folyik most a Tanulási Megállapodások kialakítása és a koordinátor itt szembesült a pedagógusok részéről tapasztalható bizalomhiánnyal, amely ebben az értékelésben is megmutatkozik. „Elfogadjuk ugyan, amit a fogadó fél mondott a diákokról, de még tegyünk hozzá két szempontot és így értékeljünk, mert akkor alakítható az az értékelés még a mi szánk íze szerint.”¹⁴

A Szegedi Kereskedelmi, Közgazdasági és Vendéglátóipari Szakképző Iskola Krúdy Gyula Tagiskolája idegenforgalmi szakmenedzser tanulóinak a kint töltött szakmai gyakorlatot szintén beszámítja az SZVK - ban előírt kötelező gyakorlati óraszámába. A kinti gyakorlat 15 munkanapból áll, napi 8 órás munkavégzéssel számolva 120 órás gyakorlatot teljesítenek. Ez az óraszám beszámít a kötelező 360 órás gyakorlatba, amiből itthon a kiutazó diákoknak a fennmaradó 240 órát kell teljesíteniük.

A túrkevei Ványai Ambrus Gimnázium, Informatikai és Közlekedésgépészeti Szakközépiskola diákjainak beszámítja a kint töltött gyakorlatot, a kötelezően előírt szakmai gyakorlat keretén belül. Az iskola viszont szembesült egy elismerési problémával. Egy diákjuk, aki már rendelkezett járműfényező szakmával, másodszakmaként autószerelő szakmát tanult az iskolában és kiment Franciaországba autószerelői végzettséget szerezni. Kint elvégezte a képzést és levizsgázott, francia állami CAP¹⁵ szakmunkás-bizonyítványt szerzett. Hazatérése után ezzel a bizonyítvánnyal kívánt elhelyezkedni Magyarországon egy

---

¹⁴ szerző megjegyzése

¹⁵ CAP – certificat d’ aptitude professionnelle a francia államilag elismert szakmunkás-bizonyítvány megnevezése

Citroen szervizben. A cég nem tudta alkalmazni, mert a bizonyítványa nem magyar volt, így nem tudták egyértelműen adminisztrálni a végzettségét, mivel a francia bizonyítványt nem ismerték és nem tudták, hogy mit is tanult, mihez is ért. A honosítási eljárás hosszú és drága, így ebbe nem kezdett bele a tanuló. A mobilitásban részt vevő többi diák ugyanazt a szakmát tanulja itthon, majd Franciaországban is, így két autószerelői szakmunkás bizonyítványuk van: egy magyar és egy francia, náluk azért nem okozott az elismertetés problémát eddig. Elméletileg a francia állam által kiadott CAP szakmunkás-bizonyítvány nálunk is elfogadott és elismert, a fenti példa mégis azt mutatja, a gyakorlatban ez nem így van. A francia végzettség nyelvtudás és tapasztalat előnyökkel jár a diákok elhelyezkedésében, de a konkrét elismertetés nehézkes.

Amennyiben az ECVET már gyakorlatként működne itthon, akkor a diáknak az elvégzett 1 évét és a vizsgáit beszámíthatták volna Magyarországon a tanulmányaiba és a szakmunkásvizsgába, nagyon gyorsan szerezhették volna magyar szakmunkás-bizonyítványt.

4. Összegzés

Magyarországon a mobilitásokon keresztül lehet tesztelni az ECVET-et, mert igazán ezen a területen van jelen, az élethosszig tartó tanulás területén egyelőre még nem jellemző. Már nálunk is alakulnak ECVET-jellegű mobilitások, igaz még csak gyerekcipőben járnak, de már jelen vannak. Nagyon az út elején járunk, de már mi is elindultunk és a fenti példák mások számára mankó, segítség lehet a saját útjuk megtalálásához.

Főleg azok az iskolák alkalmazzák az ECVET eszközeit, amelyek már több éve bonyolítanak Leonardo mobilitási projekteket. A szakmai tapasztalatuk, gyakorlatuk alapján látják azokat a lehetőségeket, amelyeket a kezdő pályázók talán még nem. A nemzetközivé vált munkaerőpiac, a hazánkban is jelen lévő multinacionális cégek egyre inkább elvárják, sőt igénylik, a nemzetközi tapasztalatokkal rendelkező munkavállalókat. Nagyon nagy előnyt jelent, ha valaki már az első munkahelye előtt fel tud mutatni külföldön teljesített gyakorlatot, még akkor is, ha az csak egy rövidebb időtartamú.

A bemutatott példák alapján megállapítható, hogy az új Együttműködési Megállapodás használatától még tartanak a képzők, mint minden új dolognak, ennek is idő kell, hogy gyakorlattá váljon. A túrkevei Ványai Ambrus Gimnázium, Informatikai és Közlekedésgépészeti Szakközépiskola példája viszont éppen azt mutatja, hogyha ez

gyakorlattá válik, akkor már nem is hajlandóak változtatni, mert egy jól bevált szerződéshez nagyon ragaszkodnak, különösen akkor, ha részesei voltak a kidolgozás folyamatának.

A Tanulási Megállapodás használatát szintén néhány iskola gyakorlatában látjuk. A szerződés tartalma szerint konkrétan rögzíti az egyéni tanulási utat a mobilitás tekintetében, ezért érzik ennek használatát előnyösebbnek.

A kialakított Tanulási Eredmények, Tanulási Egységek leírásai nagyon sokszínűek. Nos, a példák alapján úgy tűnik, van még tennivaló bőven ezen a területen. Megfigyelhető, hogy egy-egy Tanulási Egység még nem mindenhol a tudás – készség - kompetencia szemszögéből megvizsgálva készül el. Már megtalálhatóak az ECVET elemek, azonban a fogalmak használatával problémák vannak: nem mindenki számára ugyanazt jelenti a tudás – készség – kompetencia leírás. Szükség van ezek pontosítására és példák adására a pályázók körében. Az ECVET szakértői hálózatnak éppen ez az egyik kulcsfontosságú feladata, hogy a fogalmakat azonosítsa, példákat mutasson és minél szélesebb körbe eljuttassa a szükséges információkat a felhasználókhhoz.

A Tanulási Egységekkel kapcsolatban azt minden megkeresett intézmény megerősítette, hogy az előzetes pontosítás mérhetővé, követhetővé teszi a gyakorlatot. A diákokban is rögzülnek az elvárások, követelmények, illetve az, hogy mire is lesz képes a gyakorlat elvégzése után.

Több iskolában teljes egészében elfogadják a kinti értékelést, de ez nem mindenhol jellemző. Van ahol a bizalomhiány miatt olyan egyéb értékelési szempontok kerülnek a folyamatba, hogy az még alakítható legyen, beleszólása legyen a küldő intézménynek is. Itt valószínűleg a magyarországi hagyományok játszanak nagyobb szerepet. A pedagógusok sokszor egymás értékelését sem fogadják el, „nálam úgysem olyan jegyet kapott volna” szemlélet még mindig nagy szerepet játszik az értékelés során. Itt szükség van szemléletváltásra, illetve egy objektívebb értékelés kialakítására. Amennyiben ez az objektívebb értékelés megvalósul akkor a tanárok is jobban elfogadják a másoktól kapott értékelést, érdemjegyeket.

A beszámítás területén azt láthatjuk, hogy inkább szakmai gyakorlatokra koncentrálódik. A nyári összefüggő szakmai gyakorlatok vagy a szakképesítéshez előírt szakmai gyakorlatok kerülnek beszámításra, ez eddig is jól bevált gyakorlat Magyarországon. A most megjelent kerettantervek nagy segítséget nyújtanak majd azok számára, akik az összefüggő nyári gyakorlatot szeretnék külföldön megszervezni és ehhez Tanulási Eredményeket készíteni, hiszen ezekben a tantervekben már pontosan szabályozott a gyakorlatok témaköre. Hazánkban

még egyéb területeken a beszámítás nem működik pl.: tantárgyak vagy modulok témakörei tekintetében, ha azok csak részei az egyes tantárgyaknak vagy moduloknak.

Ha az ECVET szemlélet nemcsak a mobilitások területén működne hazánkban, hanem a szakképzés egyéb területén is – ld.: Franciaországban megszerzett végzettség példáját – akkor a vonatkozó részeket be lehetne számítani a szakképesítő vizsgán, akár felmentést is lehetne adni, és így könnyebben és kevesebb idő alatt szerezhetné meg a szakmunkás-bizonyítványát a diák. Sajnos a Szakképzési Törvény alapján a komplex szakmai vizsga¹⁶ alól csak a Sajátos Nevelési Igényű tanulók számára adható felmentés, más esetekben nem. Az egyes vizsgarészek alóli felmentési lehetőség a komplex szakmai vizsgával megszűnt, mivel nem egy konkrét modulhoz kapcsolódik a vizsga, hanem többhöz. Ebből a példából látható, hogy a jelenlegi jogszabály nem támogatja az ECVET eszközeit.

Az élethosszig tartó tanulás szemléletének kialakítása már az iskolapadban elkezdődik. A mobilitásban részt vett diákok szemléletváltozása segít abban, hogy belássák, céljaik eléréséhez mindig új és új ismeretek megszerzésére van szükség, példát mutatva ezzel társaiknak. A mobilitásban kialakult elismerési, beszámítási gyakorlatok, tapasztalatok jó példával szolgálnak a társadalom tagjai számára. Az egész életen át tartó tanulás támogatása a döntéshozók, szakképzési szakemberek, tanárok fontos feladata, a fenti példák segítik munkájukat.

Megállapíthatjuk, hogy az ECVET elemeket használó intézmények a korábbi mobilitásaikba beépítették az előző programjaik tapasztalatát, jobbra, gördülékenyebbé téve azokat. A megfelelő, a partnerek által jól definiált, a felek által vállalt kötelezettségek ismerete és teljesítése lehetővé teszi a mobilitások egyénre szabását és a minden fél megelégedettségével záruló mobilitások szervezését. A legfőbb pluszt a diákok tanulásában jelentkező pozitív irányú motiváltság, szakmájukba történő könnyebb elhelyezkedés (itthon vagy külföldön), nyitottabbá válás, illetve szakmai, informatikai, szociális készségük és kompetenciáik növekedése jelenti.

A standard szakmánál könnyebb az ECVET elemeket alkalmazni, mivel itt már van egy nemzetközi mérce, nemzetközi követelményrendszer, Európa-szerte azonos elvárásokkal. Ebben az esetben már ehhez igazodnak a képzési rendszerek, így jobban értelmezhető, hogy mire képes a végzett tanuló, a diák mely ismereteket szerezte meg.

---

¹⁶ 2011. évi CLXXXVII. törvény a szakképzésről, (2011.12.27.) VI. fejezet 9.§

Magyarországon az ECVET eszközöket inkább a felnőttképzés területén tudjuk alkalmazni. A Felnőttképzési törvény a felnőttképzők számára kötelezően előírja az előzetesen megszerzett tudás beszámítását. Ezen a területen képzést szervezők szembesülnek azzal, hogy a munkavállalók már megszerzett ismereteit ne akarják még egyszer átadni a számukra, természetesen kivételt képezhet ez akkor, ha már elavult ismeretekről van szó. A munkavállalók és a munkaadók számára is közös cél, hogy azokat az ismerteket sajátítsák el, amelyekre szükség van a munkájukhoz és csak annyi időtartamra kelljen nélkülözni őket, amennyi feltétlenül szükséges mindehhez.

A fenti példák az bizonyítják, hogy azok a képzők, akik már rendelkeznek információval az ECVET eszközökről, elkezdték azok használatát vagy éppen a megvalósításon dolgoznak. Az eszközök a külföldi partnerekkel együtt kerülnek kialakításra. Más országban működő partner intézmények számára is újak ezek az eszközök. Ők is most tanulják ezeket a folyamatokat, nem feltétlenül rendelkeznek több információval, konkrét gyakorlattal, mint az itthoni intézmények. Megállapíthatjuk tehát, hogy a folyamat nálunk is elkezdődött, nem vagyunk lemaradva a többi európai országhoz képest.